

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De fide instrum. Consilium CXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

Cum ergo multa concurrant quæ proillustissimo Domino proposita; in suspicionem revocant contenta dictæ scripturæ; & præterea non sine presumptione ignorantia; & facilitatis sit subfignatio Illustrissimi Domini, arbitramur eo deductum esse donatium, ut si id ab eo polluletur, debeat jurare aut referre.

Ad postremam questionem, semotis his quæ prius diximus, non videtur juri consentaneum, ut propter excessum meritorum donatio nulla dicatur, vel rescindenda sit usque ad concursum meritorum: nam ut diximus, quatenus excessus est, pura & simplex in suo genere donatio est; quæ licet non tam sit firma, ut quatenus verè remuneratoria est, quia scilicet ob ingratitudinem aut raris liberis posset revocari, c. si pater. §. ult. & ibi gloss. in v. irrevocabili. de donat. Tirag. d. loco nu. 13. & seqq.

II * tamen ex capite penitentia non posset revocari, præsertim quæ à Principe facta est, nec tantum excessiva dici potest, d. l. possessionem, Tirag. d. nu. 84. Lud. rom. singul. 320. Donatio revocatur. Similique ratione dicimus, ob collatum postea officium non esse potestatem extinguendæ hujus donationis, nisi ea lege & conditione protegitur facta collatio officij, ut cessaret donatio redditus: augeri enim beneficia benefactis possunt; c. 1. de donationib. nec pro lubito revocari aut diminui, c. nec concessum de R. l. lib. 6. ne quæ pro augmento adijciuntur, diminutionem operentur, l. Legata mulier de adm. legat.

De fide instrum.

SUMMARY

Syngrapha.

1. Obligatio indestinata qua fit.
2. Exceptio non numeratæ pecuniæ quando proponenda.
3. Simulatio non præsumitur.
4. Mutuum contrahitur interdum etiam qui pecuniam non accipit.
5. Alii pro alio obligari possunt.
6. Simulationis exceptio quando obijci possit.
7. I. Si sub specie. C. de postulando in l. ult.

CONSILIUM CXVIII.

CLARA & manifesta est cautio seu syngrapha, ex qua M. Franciscus Renier junior, contra Clementiam Roelinus viduam Arti de Proest tanquam ejusdem Arti mobiliarem heredem agit, & cessione matris sue Mariæ vander Goeten similiter heredis mobiliaris quondam Francisci Renier patris dicti Actoris. * Indistincta namque non est, l. Cum de indebitis §. fin. de probat. c. si cautio de fide instrum. quia continet causam debendi, ex mutuo scilicet, & recognita est per Ream dicti Arti manus seu scriptura: sic quod de intentione Actoris nihil sit amplius querendum, sed de viribus objectarum exceptionum.

In effectu autem obijcit Rea Actori, primò exceptionem non numeratæ pecuniæ, secundo simulationis, l. Si cum pater C. ad SC. Velleian. Sed priorrem exceptionem remouet temporis ratio; t² nam non numeratæ pecuniæ exceptio intra bien-

nium proponenda est, l. In contrahibus C. de non num. pecuniæ; quo elapso, nulla querimonia per debitorem proposita, omnimodò ad solutionem compellendus est debitor, l. Si intra in fine C. d. tit. Et quamvis adversus clara & aperta legis verba plerique velint, lason in l. Cum quis C. de iur. & facti ignorant. Dyn. in c. Locupletari de R. l. lib. 6. huic objectioni locum esse etiam post biennium lapsum, translatò tamen onere probandi pecuniam numeratam non esse in debitorem, cum ante biennij lapsum creditor probare debeat numeratam esse; quia tamen pars rea sufficienter hujusmodi negativam, non esse numeratam, non probavit, nihil curenda est illa quorundam sententia; quæ aliqui frequentiore etiam numero Doctorum improbat, lason in d. l. Cum quis; præsertim quando opponitur adversus tertium, veluti creditoris heredem aut illius cessionarium, Angel. consil. 156. Domina Angelina; de cujus tamen improbationis veritate nihil hic decidimus.

Quod ad exceptionem simulationis attinet, destituitur quoque illius probatione Rea; cum generaliter verum sit simulationem non præsumi, dict. in l. 2. & 4. c. plus val. quod agitur. Nam quamvis dilaciones ad hoc collegerit Rea, nullas tamen probationes produxit, præter nudum testimonium seu nudam declarationem solius Arti de Proest junioris sine juramento extrajudicialiter, & sic nulliter factam, l. iurifurandi C. de testib. l. 3. §. idem Divus cod. tit. quæ nec legitime facta prodesset, quia filius pro parente testis esse non potest, l. Parentes. c. de testib. cum aliòquin ea declaratio nihil contineret, quod ad hujusmodi simulationem probandam sufficiat. Ut nec sufficit similis declaratio Ioannis de Haen per scripturam facta, tum quod hæc lite pendente facta sit, atque ita fabricata in perniciem Actoris; cum nemo confitendo tertio præjudicare possit, aut ejus conditionem facere deteriorem, l. Non debet ne reg. iuris; tum quod nihil vetet ex mutuo etiam obligari eum qui pecuniam realiter non accipit.

Nam quemadmodum mutuum contrahitur alio pecuniam pro futuro creditore numerante, sive is præsens sit sive absens, sive mandatum præcedat sive non, l. Certe §. si nummos, l. Singularia de reb. cred. l. Si absenti C. si certi petatur: ita quoque ratio postulat, ut efficaciter obligetur, qui pecuniam pro alio pecuniam mutuum accipienti, sese per cautionem seu syngrapham obligat creditori, l. Si non singul. C. d. tit. non per nudam subscriptionem, sed promissionem cautioni seu syngraphæ expressè insertam, l. mutua C. d. tit. qualem continet cautio per Actorem exhibita. Sic quod (nisi majore & certiore ratione Actor tutus esset, adversus hanc simulationis exceptionem, uti mox dicemus) præsumendum esset pecuniam acceptam fuisse à Ioanne de Haen mandato & voluntate Arti; atque ita brevi inanti per fictionem juris numeratam fuisse primò Arti, & eam mox ab illo pervenisse ad Ioannem, qui in dicta declaratione uxori Arti indemnitatem promittit, cujus nulla esset occasio vel necessitas, si per omnia simulatio esset; nam totalis simulatio utrumque liberaret: eaque ratione diluitur quod Rea ex libris rationum Francisci Actoris patris profert.

Sic ut

Sic ut hie non sit disputandum de simulatione, cum lex patitur, ut alius pro alio sese obliget ac debitorem constituat ex quocumque contractu, l. si ex pretio C. si cert. petat. d. l. singularia, non tantum per intercessores, sed etiam per principales obligationis assumptionem, tit. D. De novat. & De constit. pecuniar. Atque ita ad ista hic respiciendum non est: * nam exceptio simulationis post lapsum biennij obijci non potest tunc, cum agitur ad mutuum ex chirographo seu scriptura, quia, ut Baldus inquit & pro singulari notat, in d. l. si non singuli, quamvis simulationis exceptio perpetua sit, & simulata numquam convalescant; l. emptioe C. plus val. quod agit. cum tamen ex juris constitutione simulatio perpetuam causam non habet. perpetuo obijci non potest, sed tantum intra terminum a lege praestitutum: unde quemadmodum exceptio non numeratae pecuniae post biennium cessat; ita quoque simulationis exceptio, quae hic cum exceptione non numeratae pecuniae concurrit, & eadem reputatur, Bart. Bald. & alij in l. si sub specie C. de postulando, etiam (ut inquit Baldus, in d. l. si non singuli in fine, & in d. l. si sub specie) si debitor vellet probare pecuniam sibi aut rei pro quo se obligavit, numeratam non esse, sic quod in hoc articulo omne jus excipiendi & contradicendi concludatur biennio. Quinimo praesupposito quod nulla pecunia numerata sit, neque uni neque alteri (quod Actor non credit propter aperta verba cautionis) & quod causa promittendi sit talis, qualem Ioannes de Haen in praetensa sua declaratione proponit; nihilo magis recipienda erit Reae exceptio, quia tempus excipiendi lapsum est. † Ut & in simili, ubi clientulus suo patrono seu advocato sub specie honorarii seu salarii dat chirographum mutuae pecuniae, non permittitur clientulo post biennium a data chirographi obijcere exceptionem non numeratae pecuniae aut simulationis, ut expresso jure cautum est, in d. l. si sub specie & ibi Bald. Illud sane praeterrittendum non est, declarationem d'Hi Ioannis de Haen non convenire cum allegatione Reae: nam Rea allegat promissionem factam fuisse pro Ioanne de Haen ex causa patrocinij; at Ioannes de Haen declarat id contigisse ex causa promotionis, & quod Ioannes tantum promereretur seu lucraretur apud quondam Franciscum Renier: ita ut in hac contrarietate seu diversitate huiusmodi allegationibus Reae nihil tribuendum sit. Unde existimo partes Domini iudicis esse, ut partem ream Actori condemnet: cui parti reae minus dura futura est hac condemnatio propter promissionem indemnitis per Ioannem de Haen ei factam.

De fide instrumentorum.

SUMMARIUM.

Sygrapha an provisionalem solutionem mereatur.

1. Sygraphis, quae mercatoribus vel ab eis dantur, an exceptio non numeratae pecuniae opponi possit.
2. Pellioni officium quod sit.
3. Mercator quis sit.
4. Coquus Imperatoris an dignitatem habeat.

5. Instrumentum non semper ad eum pertinet, de quo loquitur.
6. Exceptio non numeratae pecuniae an locum habeat, quando ex aliqua obligatione praecedente sygrapha scripta.
7. Censitens partem mutui non prohibetur de residuo uti exceptione non numeratae pecuniae.
8. Anatusimus iure prohibetur.
9. Constitutio Caroli Quinti adversus usurarios.
10. Praefatio comprehensa, etiam stipulatione contineri censetur.
11. Debitoris principalis novatione liberatur filius for.
12. Executio parata instrumenti recte obijciuntur exceptiones doli, simulationis, non numeratae pecuniae, novationis.

CONSILIUM CXIX.

AD evitandam condemnationem, fiduciaque seu promptae solutionis ac nantiationis necessitatem, abunde sufficiunt causae & rationes, quae pro parte nobilis viri Godefridi de Bocholt, Domini in Wachten-donck, Grevenbroeck &c. Rei congestae sunt in scriptura responsionis ad summariam petitionem pro parte Conrardi Vitz Actoris, coram Magnifico D. Rectore Univerститatis Lovaniensis propositam.

In primis etenim quamvis dubitandum sit, num exceptio non numeratae pecuniae obijci possit cautionibus ac sygraphis, quae mercatoribus dantur, vel ab ijs accipiuntur; plerisque putantibus perinde illis, imò magis obijci posse, Ben. Stracha in tract. de mercatur. tit. quomodo in caus. merc. proceden. §. de exceptionibus, alijs quod propter facilitatem commerciorum expeditionem mercatoribus plenior fides adhibenda exhibendaque sit, Iason. in l. Qui pecuniam nu. 6. de reb. cred. si cer. petat. Petrus Ducaas in tract. regularum reg. 257. incip. Exceptio non num. pec. quorum domus, ut ait Angelus, conf. 370. Creditor volens, debet esse veritatis & aequitatis, tantumque apud eos faciat simplex dictorum factorumque assertio, quantum apud alios legum solemnibus adstrictae obligationes & actiones: indubitatè tamen videtur locum obtinere in proposito casu, ob id, quod ante lapsum biennij obiecta sit adversus cautionem, mutuaeque pecuniae acceptae cessionem factam, non ex causa alicujus negotiationis, sed simpliciter mutui, non mercatori, neque à mercatore, sed pellioni ab adolescente nobili accipiendae pecuniae mutuae av dissimo; ita ut pleraque omnia, quae huic exceptioni locum facere solent, l. i. l. si ex cautione, l. adversus C. de non num. pec. concurrant, & nihil occurrat, quod exceptionem removeat. Quod autem non mercator, sed artifex & mechanicus censendus sit praefatus Conrardus, satis deprehenditur ex ficta & simulata cessionis instrumento, quod in hac causa exhibuit, in quo appellatur pellio; & quidem non definitè & simpliciter, sed pellio Ducis Sabaudiae. * Pellionis autem officium & exercitium in coconsistit, ut nudas pelles & vellera comparet, aut in aliam formam muret, & inde operandi victumque lucrandi materiam ac occasionem habeat, Per. Rebus. ad constit. Regias, tit. de mercat. minus vend. a. 1. gl. 1. n. 22. cum